

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 203 4407, faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-11- Nr. (17.2-16 E)3-

LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 7, 9, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas). Projektas parengtas sujungus du atskirus to paties įstatymo keitimo projektus: Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 35, 40, 44, 46, 49, 51, 52 ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (TAIS Nr. 19-8396) ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 38, 41, 42, 43, 44, 60 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (TAIS Nr. 19-9910).

I. Sprendžiama problema	<p>Projektu siekiama palaipsniui atsisakyti mažmeninių elektros energijos kainų reguliavimo ir sudaryti sąlygas, reikalingas efektyviam elektros energijos tiekimo paslaugų rinkos vystymuisi užtikrinti, kuomet buitiniams vartotojams būtų sudarytos galimybės rinktis jų poreikius atitinkančius elektros energijos vartojimo planus. Projektu taip pat siekiama sudaryti sąlygas, reikalingas bendros elektros energijos vartojimo duomenų kaupimo ir apsikeitimo jais platformos (angl. Data Hub) diegimui užtikrinti.</p> <p>Šiuo metu absoliučiai daugumai buitinių elektros energijos vartotojų elektros energija yra tiekiamą visuomeninio tiekimo pagrindais už reguliuojamą kainą. Tik kelios dešimtys buitinių vartotojų yra pasirinkę nepriklausomus tiekėjus ir atsisakę visuomeninio tiekėjo paslaugų.</p> <p>Esamas teisinis reguliavimas neužtikrina tinkamų sąlygų elektros energijos tiekimo paslaugų rinkos vystymuisi. Nepriklausomi tiekėjai neturi pakankamai paskatų aktyviai siūlyti visapusiškai lanksčią ir vartojimą atitinkančią kainodarą, todėl buitiniai vartotojai iš esmės neturi galimybių rinktis jų poreikius atitinkančių elektros energijos vartojimo planų.</p> <p>Esant reguliuojamoms elektros energijos tiekimo kainoms pasiūlyti visapusiškai lanksčią ir vartojimą atitinkančią kainodarą nėra galimybės, o atsisakius visuomeninio tiekimo elektros energijos tiekimo rinkoje vartotojams galėtų būti pasiūlyti įvairūs elektros energijos vartojimo planai, kurie įgalintų vartotojus pasirinkti iš keleto alternatyvių pasiūlymų.</p> <p>Elektros energijos mažmeninės namų ūkio rinkos liberalizavimas ir galimybė rinktis iš skirtingų elektros energijos kainodaros planų ir tiekėjų taip pat yra būtina sąlyga reaguojant į vykstančius technologinius pokyčius, kurie suteiks galimybes vartotojams dar efektyviau įvertinti savo poreikius ir</p>
-------------------------	---

	<p>atitinkamai planuoti elektros energijos vartojimą.</p> <p>Projektu taip pat siekiama sudaryti teisinės prielaidas, leisiančias sukurti bazinę duomenų talpinimo ir mainų platformą, kuri užtikrins tolimesnę rinkos plėtrą ir sukurs rinkos modelio, orientuoto į tiekėją (angl. <i>supplier centric model</i>) ir vartotoją, koncepciją ir prielaidas jį naudoti. Kartu bus nustatytos standartizuotų procesų gairės, skirtos užtikrinti Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plano¹ 8.1.4.6 papunktyje numatytos išplėstinės duomenų talpinimo ir apsikeitimo jais platformos (angl. <i>Data Hub</i>) (nuo 2023 metų) projekto sėkmingą ir efektyvų įgyvendinimą Lietuvoje. Duomenų talpinimo ir mainų platforma yra priemonė, kuri įgalina keisti rinkos modelį ir su tuo susijusius procesus ir pereiti prie rinkos modelio, orientuoto į tiekėją ir įgalinančio vartotoją. Esant tokiam rinkos modeliui vartotojas rinkos klausimais kontaktuoja tik su tiekėju, jam nebereikia kreiptis į skirstomųjų tinklų operatorių dėl tiekėjo keitimo, sutarčių sudarymo ir sąskaitybos klausimų. Siekiant pereiti prie nurodyto rinkos modelio būtina standartizuoti pagrindinius rinkos procesus, aiškiai identifikuojant roles bei atsakomybes jame. Tam, kad procesai būtų efektyvūs ir kurtų vertę rinkos dalyviams, reikia užtikrinti, kad duomenų mainų modelis būtų tvarus, saugus, lengvai pritaikomas ir užtikrinantis duomenų kokybę.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Projektu siekiama toliau diegti laisvosios rinkos principus energetikos sektoriuje ir užtikrinti mažmeninės elektros energijos tiekimo namų ūkiams rinkos liberalizavimą – visuomeninio elektros energijos tiekimo nutraukimą, reguliuojamos mažmeninės elektros tiekimo rinkos keitimą į atvirą, rinkos konkurencija grįstą rinką. Mažmeninio elektros energijos tiekimo namų ūkiams rinkos liberalizavimu keliamas tikslas sukurti aktyvią ir konkurencingą mažmeninę elektros energijos tiekimo rinką sudarant sąlygas buitiniam vartotojui pasinaudoti konkurencingais nepriklausomų elektros energijos tiekėjų pasiūlymais ir sudaryti su jais elektros energijos tiekimo sutartis.</p> <p>Projektu siūloma numatyti, kad buitiniams vartotojams palaipsniui (skirtingais etapais) pasibaigs visuomeninis elektros energijos tiekimas ir vartotojai turės pasirinkti nepriklausomą tiekėją ir sudaryti su juo elektros energijos tiekimo sutartį už konkurencingą nereguliuojamą kainą. Vartotojui, nesudariusiam su nepriklausomu tiekėju sutarties, elektros energijos tiekimas bus užtikrinamas garantiniu tiekimu.</p> <p>Siekiant apsaugoti pažeidžiamus elektros energijos vartotojus, Projektu siūloma nustatyti, kad pažeidžiamiesiems vartotojams, nepasirinkusiems nepriklausomo tiekėjo, bus taikoma atskira elektros energijos garantinio tiekimo kaina – Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai nustatant garantinio tiekimo pažeidžiamiesiems vartotojams paslaugos kainą.</p> <p>Siekiant sudaryti prielaidas, leidžiančias sukurti bazinę duomenų talpinimo ir mainų platformą Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu² buvo sudaryta elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais standarto sukūrimo ir įdiegimo tarpinstitucinė darbo grupė</p>

¹ Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1210 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“.

² Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2019 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. 1-50 „Dėl elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais standarto sukūrimo ir įdiegimo tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo“.

	<p>(toliau – Darbo grupė), kuri parengė Elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais aprašą³, kuriame aprašyti esami procesų trūkumai ir jiems šalinti reikalingi pokyčiai. Atsižvelgiant į duomenų mainų intensyvumą ir reikšmę rinkos dalyviams, išskiriami trys esminiai pokyčių reikalaujantys rinkos procesai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vartotojo elektros energijos suvartojimo duomenų teikimas; 2) sutarties sudarymas ir sąskaityba; 3) tiekėjo keitimas. <p>Šiuo projektu realizuojamos teisėkūros pokyčių reikalaujančios standarto nuostatos.</p>
III. Priemonių kaštai	Siūlomas Projektas nereikalauja papildomo valstybės finansavimo.
IV. Nauda visuomenei	<p>Numatoma, kad Projektas turės teigiamą poveikį visuomenei.</p> <p>Mažmeninės elektros energijos rinkos liberalizavimas užtikrins nepriklausomų elektros energijos tiekėjų įsitraukimą į rinką, paskatins naujų nepriklausomų tiekėjų atėjimą ir sudarys sąlygas skaidriai tiekėjų konkurencijai ir efektyvesniam darbui. Tai turės teigiamą poveikį vartotojų aptarnavimui, elektros energijos tiekimo planų pasirinkimo galimybėms ir paslaugų kokybei.</p> <p>Vartotojams bus sudarytos galimybės pasirinkti tinkamiausią vartojimo planą ir kainodarą, labiausiai atitinkančią konkretaus vartotojo poreikius ir vartojimo įpročius.</p> <p>Nepriklausomų tiekėjų konkurencija ir vartotojo įgalinimas efektyviai keisti ir rinktis tiekėją ir lyginti kelių tiekėjų siūlomą kainodarą leis vartotojams gauti finansiškai naudingiausius elektros energijos tiekimo kainos pasiūlymus, atitinkančius vartotojo elektros energijos vartojimo įpročius ir poreikius.</p> <p>Vartotojo elektros energijos suvartojimo duomenų pateikimo proceso automatizavimas sudarys prielaidas operatyviai tiekėjui pateikti vartotojo elektros energijos suvartojimo duomenis, taip rinkos dalyviai galės tiksliau įvertinti vartotojo vartojimo grafiką, todėl vartotojai galės gauti tikslesnę, individualius vartotojo poreikius atitinkančią kainodarą.</p> <p>Įgyvendinus sutarties ir sąskaitos modelio pokyčius rinkoje, supaprastės sutarties sudarymo procesas, vartotojai galės paprasčiau keisti tiekėją, bus patogesnė energijos sąnaudų apskaita ir detalizavimas. Tai paskatins smulkų ir vidutinį verslą bei buitinius vartotojus aktyviau dalyvauti mažmeninėje elektros energijos rinkoje ir rinktis (keisti) tiekėjus.</p> <p>Taip pat tikimasi sudaryti prielaidas trumpinti tiekėjų keitimo proceso trukmę. Tai sudarytų sąlygas vartotojui rinktis elektros tiekėją. Standartizuoti duomenų mainų procesai taip pat turėtų leisti sumažinti tiekėjų veiklos pradžios ir veiklos palaikymo sąnaudas ir elektros energijos tiekimo veiklos kaštus, paskatinti naujų tiekėjų atsiradimą rinkoje.</p>

Projektas įtrauktas į Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. XIII-2426 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos patvirtinimo“, ketvirtąjį skirsnį (lentelės 3 eilutė).

³ Elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais aprašas (<http://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Elektros%20energijos%20vartotoj%C5%B3%20duomen%C5%B3%20main%C5%B3%20su%20elektros%20energijos%20tiek%C4%97jais%20apra%C5%A1as.pdf>)

Projektas įgyvendina Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. XIII-1288 patvirtintos Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos⁴ (toliau – NENS) 42.2.1 ir 42.2.2 papunkčiuose numatytus tikslus. Atitinkamai užtikrinti Lietuvos elektros energijos rinkos integraciją į bendrą Europos elektros energijos rinką ir didinti elektros energijos rinkos likvidumą, taikant bendros Europos elektros energijos rinkos taisykles ir pažangius elektros rinkos sprendimus bei palaipsniui atsisakyti mažmeninių elektros energijos kainų reguliavimo.

Projektu taip pat siekiama įgyvendinti NENS 42.5.1 papunktį ir Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plano 8.1.4.5 papunktį ir sudaryti prielaidas nuosekliam perėjimui nuo decentralizuoto duomenų mainų modelio prie centralizuoto, tai yra duomenų apsikeitimas vyks nebe dvišaliu principu, bet keičiantis duomenimis per centralizuotą bazinę duomenų talpinimo ir mainų platformą, taip didinant konkurenciją mažmeninėje elektros energijos rinkoje.

Detaliau Projektu siūlomos nuostatos aptariamos Projekto aiškinamajame rašte.

Projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatoms.

Projektu nėra perkeliama ir (ar) įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Projektui įtraukti į teisės aktų sistemą nereikės priimti kitų teisės aktų.

Projektai su lydimaisiais dokumentais buvo paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje, kur su jais galėjo susipažinti visi suinteresuotieji asmenys. Kitos konsultacijos su visuomene nebuvo numatytos.

Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 35, 40, 44, 46, 49, 51, 52 ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (TAIS Nr. 19-8396) Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, AB „Energinės skirstymo operatorius“ ir UAB „Elektrum Lietuva“ pateikė pastabų, į kurias atsižvelgta. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija išvadų dėl projekto per nustatytą terminą nepateikė. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento 33 punktu, 2019 m. rugsėjo 10 d. suorganizuotas pasitarimas derinimo pažymoje likusioms Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir UAB „Elektrum Lietuva“ pastaboms aptarti. Susitikimo metu sutarta pakartotinai įvertinti pastabas (protokolas pridedamas). Patikslintas projektas ir derinimo pažyma pristatyti 2019 m. spalio 9 d. pasitarime (protokolas Nr. PR-22 pridedamas). Pasitarime prieštaravimų dėl pastabų vertinimo nebegauta, todėl laikytina, kad į visas gautas pastabas atsižvelgta.

Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 38, 41, 42, 43, 44, 60 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui (TAIS Nr. 19-9910) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija pritarė be pastabų. Į pastabas, kurias pateikė Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, UAB „Lietuvos energijos tiekimas“, atsižvelgta. Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, UAB „Elektrum Lietuva“, ENEFIT UAB, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pateiktų pastabų 2019 m. rugsėjo 10 d. buvo suorganizuotas pasitarimas. Pasitarime buvo aptartos pastabos ir darbo tvarka suderintos Projekto nuostatų formuluotės, papildytas aiškinamasis raštas (protokolas Nr. PR-22 pridedamas). Kitos institucijos pastabų nepateikė.

Projektas ir jo lydimieji dokumentai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

⁴ Lietuvos Respublikos nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimo Nr. XIII-1288 redakcija).

Projekto iniciatorė – Energetikos ministerija. Projektą parengė Energetikos ministerijos patarėjas Gediminas Karalius, tel. (8 5) 203 4472, papild. 2, el. p. gediminas.karalius@enmin.lt, Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupės vyriausioji specialistė Aušra Grėbliūnaitė, tel. (8 5) 203 4474, papild. 3, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt, Energetikos ministerijos Energetinio saugumo grupės vyriausiasis specialistas Marius Pareigis, tel. (8 5) 203 4471, papild. 8, el. p. marius.pareigis@enmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 10 lapų.

3. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 12 lapų.

4. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 10 lapų.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 4 lapai.

6. Suinteresuotųjų institucijų pastabos, 37 lapai.

7. 2019 m. rugsėjo 10 d. pasitarimo protokolas, 1 lapas.

8. 2019 m. spalio 9 d. pasitarimo protokolas Nr. PR-22, 2 lapai.

Energetikos ministras
Vaičiūnas

Žygimantas

Originalas nebus siunčiamas

Gediminas Karalius, tel. (8 5) 203 4472, papild. 2, el. p. gediminas.karalius@enmin.lt

Aušra Grėbliūnaitė, tel. (8 5) 203 4474, papild. 3, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt
Marius Pareigis, tel. (8 5) 203 4471, papild. 8, el. p. marius.pareigis@enmin.lt